

คู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน

ประจำปี ๒๕๖๓

องค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ

อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

คำนำ

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานภาครัฐต้องร่วมกันขับเคลื่อนกลไก การดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล โดยการดำเนินงานดังกล่าว ต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๕- ๒๕๖๗) องค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันมิให้เกิดปัญหาการทุจริตภายใน หน่วยงานภาครัฐ จึงมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับ บุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ เป็นแนวทางหนึ่งในการ เสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการ ปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลผลประโยชน์ส่วนร่วม และ สอดคล้องกับนโยบายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ

สารบัญ

บทที่ ๑	นิยามและแนวคิดสำคัญ	๑
๑.๑	ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อน	๓
๑.๒	นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ	๓
๑.๓	แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	๓
บทที่ ๒	หลักการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลิขสิทธิ์ผลประโยชน์ทับซ้อน	๖
๒.๑	หลักการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน	๖
๒.๒	แนวทางการจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลิขสิทธิ์ผลประโยชน์ทับซ้อน	๗
บทที่ ๓	แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ พรบ.ประกอบ ๑๒	
	รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๐	
๓.๑	องค์ประกอบของกฎหมาย	๑๒
๓.๒	การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมาย	๑๒
๓.๓	ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส (ภริยาหรือสามี)	๑๓
๓.๔	แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้ฝ่าฝืนบทบัญญัติ	๑๔
	พรบ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
	พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๑๐๐	
บทที่ ๔	การบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๗
	แนวทางการป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ	๑๗
	พรบ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
	พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๑๐๓	

บทนำ

การทุจริต คือ การใช้อำนาจอิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองญาติ พี่น้องหรือพวกพ้อง การทุจริตเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรและประเทศชาติใน ภาครัฐราชการ การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นการใช้อำนาจในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ให้แก่ ตนเอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง มักจะพบในการ “ฮั้ว ประมูล” ระหว่างภาครัฐและเอกชน หรือการทุจริตในการสัมปทานผูกขาดการทุจริต โดยการทำลายระบบการ ตรวจสอบอำนาจของรัฐเป็นการดำเนินการให้บุคคลที่มีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งในภาคภาครัฐใช้อำนาจและ อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทุกภาคส่วนจึงต้องให้ความสำคัญตระหนักต่อปัญหาการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคงของชาติ รวมถึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ ในการกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีการบูรณาการความ ร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติฯ ดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานของรัฐจึงต้องให้ความสำคัญกับการประสานงาน การบูรณาการและการทำงานร่วมกันของเครือข่ายทุก ภาคส่วนภายในประเทศ เพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งการพัฒนาด้าน กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับการเสริมสร้างบุคลากรที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต และการพัฒนาระบบกลไกในการต่อต้านการทุจริตในทุกส่วนราชการ

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ขององค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ

บทที่ ๑

ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อน

นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๑

นิยามและแนวคิดสำคัญ

๑.๑ ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อน

คำว่า Conflict of Interests มีการใช้คำภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น “ผลประโยชน์ทับซ้อน” “ผลประโยชน์ขัดกัน” “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ถ้อยคำเหล่านี้ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรมและหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่และได้ใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัวโดยก่อให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม มีหลากหลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่ในรูปแบบของตัวเงิน หรือทรัพย์สินที่มีลักษณะ ดังนี้

- ๑.หาผลประโยชน์ให้ตนเอง คือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง
- ๒.รับผลประโยชน์ คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญเพื่อประโยชน์ตนเอง
- ๓.ใช้อิทธิพล เป็นการเรียกรับผลตอบแทน โดยใช้ตำแหน่งเจ้าหน้าที่จูงส่งผลให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม
- ๔.ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ๕.ใช้ข้อมูลลับของทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่น เช่น เปิดเผยคุณลักษณะเฉพาะในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน
- ๖.รับงานนอก ได้แก่ การเปิดบริษัทธุรกิจซ้อนกับหน่วยงานที่ตนเองทำงานอยู่
- ๗.ทำกิจการหลักจากพนจากตำแหน่งหน้าที่ด้วยการแสวงหาผลประโยชน์หน่วยงานเดิมที่เคยปฏิบัติหน้าที่

๑.๒ นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

๑.๒.๑ ผลประโยชน์ส่วนตน “ผลประโยชน์” คือสิ่งใดๆ ที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่ม ทั้งทางบวกหรือทางลบ “ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงพอประโยชน์ด้านการปฏิบัติงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย

๑.๒.๒ ผลประโยชน์ส่วนรวม คือ ผลประโยชน์ของบุคคลในสังคมเดียวกันและเป็นเจ้าของร่วมกัน

๑.๒.๓ หน้าที่สาธารณะ หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐ คือ ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ประโยชน์สาธารณะ บุคคลเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับท้องถิ่น หรือระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบุคคลอื่นๆ ที่ทำงานให้ภาครัฐด้วย

๑.๒.๔ หน้าที่ทับซ้อน หรือผลประโยชน์เบียดซ้อนกัน มี ๒ ประเภท

ประเภทแรก เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาท ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อไม่สามารถแยกแยะบทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจากกันได้ อาจทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ คนส่วนใหญ่ไม่กังวลต่อปัญหานี้เพราะดูเหมือนไม่มีเรื่องประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง

ประเภทที่สอง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาท และการทำบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานหนึ่งนั้น ทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่การทำบทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้

๑.๓ แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริงมีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
 - ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็นเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามี แต่จริงๆ อาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการ
- ผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อาจขาดประสิทธิภาพก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ในประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้น แต่ต้องทำให้คนอื่นๆ รับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง
- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลกอคำ

บทที่ ๒

หลักการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

แนวทางการจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๒

หลักการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมเป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้นและยังสะท้อนปัญหาหารขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

๒.๑ หลักการจัดการผลประโยชน์

๒.๑.๑ ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ การทำเพื่อประโยชน์ของสาธารณะเป็นหน้าที่หลักสำหรับเจ้าหน้าที่ในการตัดสินใจและให้คำแนะนำภายใต้กรอบของกฎหมายและนโยบาย เจ้าหน้าที่จะต้องทำงานในขอบเขตหน้าที่ พิจารณาความถูกต้อง อย่างเป็นกลาง และไม่มีอคติลำเอียง

๒.๑.๒ สนับสนุนความโปร่งใสและพร้อมรับผิด การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนต้องอาศัยกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง การเปิดเผยข้อมูลและการบริหารจัดการที่โปร่งใส ถือเป็นขั้นตอนแรกของการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่ให้ความสำคัญกับการใช้กระบวนการอย่างเปิดเผยและสร้างความเชื่อแก่ประชาชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๒.๑.๓ สร้างวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายและสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ ซึ่งต้องอาศัยวิธีการดังนี้

-ให้ข้อแนะนำและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และการปฏิบัติ รวมถึงการเข้าใช้กฎเกณฑ์ที่มีในสภาพแวดล้อมการทำงาน

-ป้องกันไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนที่เจ้าหน้าที่เปิดเผยรั่วไหล เพื่อมิให้มีผู้นำไปใช้ในทางที่ผิด

-ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายและกระบวนการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของและปฏิบัติตาม

-ดำเนินการจัดการและลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามกฎระเบียบและมาตรฐานขององค์กร

๒.๒ แนวทางการจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลดผลประโยชน์ทับซ้อน

๒.๒.๑ กรอบการทำงาน เป็นวิธีการกว้างๆ ไม่จำกัดอยู่กับรายละเอียดข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการตามบริบทขององค์กรและกฎหมายได้มี ๕ ขั้นตอนสำหรับการพัฒนาและการปฏิบัติการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ระบุว่า มีผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดบ้างที่มักเกิดขึ้นในองค์กร
๒. พัฒนานโยบายที่เหมาะสมรวมถึงกลยุทธ์การจัดการและแก้ไขปัญห
๓. ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับต่างๆ รวมถึงเผยแพร่ นโยบายการจัดการ
๔. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง
๕. สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนองค์กรและชุมชนรับทราบถึงความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๒.๒.๒ รายละเอียดแต่ละขั้นตอน

๑) การระบุผลประโยชน์ทับซ้อน

- ขั้นตอนแรก ได้แก่ การระบุว่าในการทำงานของหน่วยงานมีจุดใดบ้างที่เสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและผลประโยชน์ทับซ้อนที่จะเกิดขึ้นได้นั้นมีประเภทใดบ้าง
- เป้าหมายสำคัญ คือ องค์กรต้องรู้ว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำขึ้น
- การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญ เพราะทำให้ระบุจุดเสี่ยงได้ ครอบคลุมทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมมือกับนโยบาย

-ตัวอย่างของผลประโยชน์ส่วนตน เช่น ผลประโยชน์ทางการเงิน เศรษฐกิจ เช่น หนี้สินธุรกิจ ส่วนตัว/ครอบครัว

ความสัมพันธ์ส่วนตัว (ครอบครัว ชุมชน ชาติพันธุ์ ศาสนา ฯลฯ) ความสัมพันธ์กับองค์กร การทำงาน เสริม ความเป็นอริ/การแข่งขันกับคนอื่น

-ตัวอย่างของจุดเสี่ยง เช่น การปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชนการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานของการทำงานหรืออุปกรณ์ในภาคธุรกิจ การออกใบอนุญาต การให้บริการที่มีอุปสงค์มากกว่าอุปทาน

๒. พัฒนากลยุทธ์และตอบสนองอย่างเหมาะสม องค์กรประกอบประการหนึ่งในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนคือ ความตระหนักของผู้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

-รู้ได้ว่าเมื่อมีผลประโยชน์ทับซ้อนและบันทึกกลยุทธ์ต่างๆ ที่ใช้ในการติดตามประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้

๓) ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และหัวหน้างานระดับสูง

-เพื่อให้การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนมีประสิทธิภาพต้องมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ในองค์กรเอกชนที่มาทำสัญญา อาสาสมัครหัวหน้างานระดับสูง และกรรมการบริหารการให้ความรู้จะเริ่มตั้งแต่การปฐมนิเทศและมีอย่างต่อเนื่องในระหว่างทำงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนควรเข้าถึงนโยบายและข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถระบุและเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน ส่วนตัวผู้บริหารเองก็ต้องรู้วิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

-ขั้นตอนแรกของการให้ความรู้ คือ สร้างความเข้าใจว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อน ประโยชน์ทับซ้อนใดเกิดขึ้นบ่อยในองค์กรรวมถึงความแตกต่างของความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายของผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน เช่น การติดต่อ การร่วมทำงานกับภาคเอกชนการแลกเปลี่ยนบุคลากรกับภาคเอกชน เป็นต้น

-นอกจากการให้ความรู้แล้ว ความตื่นตัวและเอาใจใส่ของผู้บริหารจะช่วยให้การแสวงหาจุดเสี่ยงและพัฒนาวิธีการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไป

๔) ดำเนินการเป็นแบบอย่างการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความ
ทุ่มเทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับบริหารซึ่งต้องแสดงภาวะผู้นำ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มักจะคำนึงถึงสิ่งที่ผู้บริหารให้
ความสนใจ

ผู้บริหารควรจะต้อง

- พิจารณามีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ว่าหน่วยงานมีปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่
- ชั่งน้ำหนักประโยชน์ขององค์กร ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะและพิจารณาว่า
อะไรคือวิธีที่ดีที่สุด
- พิจารณาปัจจัยอื่นๆ รวมถึงระดับและลักษณะของตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
รวมถึงลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อน

๕) สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย

- ประเด็นสำคัญ คือ ภาพลักษณ์ขององค์กรในการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียเนื่องจากไม่ว่าจะสามารถจัดการ
กับผลประโยชน์ทับซ้อนได้ดีเพียงใด แต่ถ้าผู้มีส่วนได้เสียรับรู้สิ่งตรงกันข้ามก็อาจเกิดผลเสียได้เช่นกัน
- การทำงานกับองค์กรภายนอกไม่ว่าเป็นเอ็นจีโอ หรือภาคธุรกิจ จะต้องระบุดูเสียงของผลประโยชน์ทับ
ซ้อนก่อนและพัฒนาวิธีการป้องกัน
- วิธีดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ได้รับผลการดำเนินการที่สอดคล้องกับความคาดหวังของสาธารณะและ
ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ในการร่วมกันจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้มีส่วนได้เสียนี้ องค์กร
ภาครัฐต้องดำเนินการทุกชั้นตอนอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้

๖) การบังคับใช้และทบทวนนโยบาย

-ระบบจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ต้องได้รับการทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานที่มีการพัฒนาไปตามระยะเวลา นอกจากนี้ยังควรมีการเรียนรู้จากองค์กรอื่นๆ เพื่อเป็นการสื่อสารว่าองค์กรมีความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน โดยอาจพัฒนาระบบสนับสนุน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะและการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่การเปิดเผยและรายงานข้อสงสัยเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบ และการบริหารที่บกพร่อง/อคติของภาครัฐ เป็นรากฐานของความถูกต้องเป็นธรรม (Integrity)และการยึดมั่นยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ขององค์การบริหารส่วนตำบลกลอคำ

บทที่ ๓

องค์ประกอบของกฎหมาย

การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส (ภริยาหรือสามี)

แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้ฝ่าฝืนบทบัญญัติ พ.ร.บ.ประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒
มาตรา ๑๐๐

บทที่ ๓

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๐

๓.๑ องค์ประกอบของกฎหมาย

ห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา
๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งได้
บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติ
หน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี
- (๒) เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐซึ่ง
เจ้าหน้าที่ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ
- (๓) การรับสัมปทาน หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ
หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ
ส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมหรือเป็นหุ้นส่วน หรือ
เป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว
- (๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของ
เอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือ
ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้ได้รับมอบหมาย ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจจะมี
การขัดแย้งต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้น

๓.๒ การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

๑) เป็นคู่สัญญา หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ได้เข้ามาทำสัญญากับหน่วยงานรัฐ มีฐานะเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ อันเป็นสัญญาที่จะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

๒) การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น จะต้องมีความประสงค์จะให้ตนได้รับประโยชน์หรือเลือกประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นโดยการใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญานั้นหรือการเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อเป็นการป้องกันในกรณีที่ตนเองอาจจะต้องประโยชน์หรือได้รับความเสียหาย

๓) การเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดได้ร่วมกันลงทุนในห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนสามัญ จดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นต้น และได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเจตนาที่จะเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลอื่น

๔) การถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปลงทุนในบริษัท ตามทะเบียนผู้ถือหุ้นและบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่ นั้น ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ

๕) รับสัมปทาน หรือคงไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าไปเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้น หรือในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท ที่รับสัมปทาน

สัญญาสัมปทาน หมายถึง สัญญาที่เอกชนได้รับอนุญาตจากรัฐให้ดำเนินกิจการต่างๆ แทน ดังต่อไปนี้

- สัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริหารสาธารณะ
- สัญญาที่รัฐให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ
- สัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

การรับสัมปทานจากรัฐ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ และทำสัญญาสัมปทานในสถานะเอกชน อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๖) เป็นกรรมการ ที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน

๗) ตัวแทนในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นได้ทำการเป็นตัวแทนกับตัวการที่เป็นเอกชนในธุรกิจเอกชนอันเป็นหน้าที่ของตัวแทนในธุรกิจเอกชน

๘) ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน

๓.๓ ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม บทบัญญัติดังกล่าว ยังบังคับไปถึงคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ภริยาหรือสามี) ด้วย โดยมีข้อห้าม ดังต่อไปนี้

๑) ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่สัญญา หมายถึง การห้ามคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้ามาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงาน ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ

๒) ห้ามคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งได้อาศัยอำนาจหน้าที่โดยมีเจตนาหรือความประสงค์ที่จะให้ตนได้รับประโยชน์ หรือเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่นๆ โดยการใช้อำนาจหน้าที่ของคู่สมรสไปดำเนินกิจการใดๆ ในสัญญา

๓) ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่รัฐได้ลงทุนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัดและได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

๔)ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปลงทุนโดยการมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้นและบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

๕)ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนที่ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่ได้รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

๖)ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ เป็นกรรมการ เป็นที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้ การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพผลของธุรกิจเอกชนนั้นอาจขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๓.๔ แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐

๑) การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่งก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบุคคลนั้นจะต้องตรวจสอบตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะว่าได้มีการดำเนินกิจการใดๆ บ้างในขณะที่ตนเองได้อยู่ในสถานะของเอกชน ที่ได้ทำธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐ โดยจะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การรับสัมปทานจากรัฐ หรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนต่างๆ ว่ามีหรือไม่ และจะต้องดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับกิจการธุรกิจนั้นอย่างไร มิให้ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย

๒) การปฏิบัติหน้าที่หรือการดำรงตำแหน่งในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น ในขณะที่ดำรงตำแหน่งตามข้างต้นจะต้องไม่ดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการทำความเข้าใจกับคู่สมรสหากไม่สามารถทำความเข้าใจกับคู่สมรสในหลักการของกฎหมายได้แล้ว หรือเกิดการเข้าใจกับคู่สมรสหากดำเนินการที่เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายกล่าวคือแม้ตนเองจะมีได้กระทำการที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดแต่ละเลย ไม่ใส่ใจกับการดำเนินการของคู่สมรสทำให้คู่สมรสดำเนินกิจการต่างๆ ตามที่กฎหมายห้ามไว้ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องได้รับโทษทางอาญาที่เกิดจากการกระทำของคู่สมรส โดยจะต้องถูกระวางโทษ จำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับแล้วแต่กรณี

๓) การดำเนินกิจการในภายหลังพ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถึงสองปี) มาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลาสองปีนับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้น ๆ แล้วการห้ามในส่วนนี้ได้ห้ามการดำเนินกิจการของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่รัฐไว้ด้วย

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลกอลำ

บทที่ ๔

- ✦ แนวทางการป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ
พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๑๐๓

บทที่ ๔

การบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน

แนวทางการป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาตรา ๑๐๓ (การให้-การรับของขวัญและผลประโยชน์

๔.๑ หลักการและแนวคิด

หลักการและแนวคิด สามารถประยุกต์ใช้ประกอบการดำเนินการตามนโยบายการให้และรับของขวัญและผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ในประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๓

๔.๒ เจตนารมณ์

เพื่อสร้างความเชื่อใจไว้วางใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐว่าจะตัดสินใจและกระทำหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลักปราศจากผลประโยชน์ส่วนบุคคล

๔.๓ ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่ใช้ในความหมายนี้

-ของขวัญและประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งใดๆ หรือบริการใดๆ (เงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ บริการหรืออื่นๆ ที่มีมูลค่า) ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้ หรือได้รับที่นอกเหนือจากเงินเดือน รายได้และผลประโยชน์จากการจ้างงานในราชการปกติ

-ของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดสามารถตีค่าตีราคาเป็นเงิน หรืออาจจะไม่สามารถตีค่าตีราคาได้

-ของขวัญที่สามารถคิดราคาได้ หมายถึงรวมถึงสินค้า บริโภค ความบันเทิง การต้อนรับ ให้ที่พักการเดินทาง อุปกรณ์เครื่องใช้

-ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคาไม่ได้ หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือบริการใดๆ ที่ไม่สามารถคิดเป็นราคาที่จะซื้อขายได้

๔.๔ ควรมีการจัดการอย่างไร

การจะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ มี ๒ คำถาม ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญ และหรือผลประโยชน์ คือ

๑) เราควรรับหรือไม่ ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถ ปฏิเสธได้ หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี อย่างไรก็ตามมีหลายโอกาสที่ไม่เป็น การเหมาะสม อย่างยิ่งที่จะรับถ้าเป็นการให้เงินจะต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ

เนื่องจากการรับเงินสด หรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงิน เช่น สลากกินแบ่งรัฐบาล หุ้น พันธบัตร เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและอาจเข้าข่ายการรับสินบน

-การถูกเสนอสิ่งใด ๆ นอกเหนือจากเงินนั้น สิ่งที่เราควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ คือ ทำไมเขาจึง เสนอให้กับเรา

-ความประทับใจของท่านต่อของขวัญ และหรือผลประโยชน์ที่จะส่งผลต่อการทำงานในอนาคตถ้าท่าน ทำงานอยู่ในกลุ่มเสี่ยง เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การออกใบอนุญาตหรือการอนุมัติ/อนุญาตต่างๆ ฯลฯ ท่าน จะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้ มากกว่าบุคคลกลุ่มอื่นการรับก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม หรือไม่แล้วผลประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับกลายเป็นอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ราชการ หรือก่อให้เกิดข้อสงสัยต่อสาธารณชนว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประพฤติมิชอบและการ ททุจริต ดังนั้นในแต่ละส่วนราชการจึงควรกำหนดนโยบายการรับของขวัญและผลประโยชน์ของตนเองโดยส่วน ราชการที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงต่อการประพฤติมิชอบควรกำหนดนโยบายด้านนี้อย่างเคร่งครัดมากกว่า หน่วยงานอื่น หลักการการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ทำ “การกระทำและการตัดสินใจใดๆจะต้อง กระทำด้วยความเป็นกลางปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการและปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทย โดยรวม”

ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใดๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบ/ผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเอง ทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือว่าว่างใจที่ประชาชนมีต่อภาครัฐและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม ประการสำคัญสมาชิกทั้งหมดในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใสความพร้อมรับผิชอบและแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง

๒) เราต้องรายงานหรือไม่ การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ให้ติดสินจากหลักการต่อไปนี้

- ธรรมชาติของผู้ให้พิจารณาตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องรวมทั้งนโยบายของหน่วยงาน เช่น การห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์จากคู่สัญญา การตรวจสอบด้านต่างๆ ฯลฯ
- บทบาทหน้าที่ของท่านในองค์กรถ้าข้าราชการนั้นๆ ทำงานในขอบข่ายที่อ่อนไหวและต้องการความเชื่อถือว่าว่างใจเป็นพิเศษควรให้แน่ใจสุดว่าตัวท่าน และองค์กรมีความเที่ยงธรรมและจะไม่ถูกตั้งข้อสงสัย แม้ว่าหน่วยงานของท่านมิได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ ท่านควรดำรงความถูกต้องด้วยการรายงานหรือปฏิเสธที่จะรับของขวัญ หรือไม่ให้เทียบกับค่า ตามราคาตลาดต้องมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๓

๔.๕ แนวพิจารณาในการปฏิบัติ

- ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ

แม้จะมีขนาดเล็กหรือเป็นเรื่องเล็กน้อยของขวัญนั้นๆ ย่อมเป็นทรัพย์สินขององค์กรไม่ว่าจะมีค่าราคาเท่าใด

- ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงานและอาจเก็บเป็นของตนเองได้

- ของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ เมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

- ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

-ถ้าในปีงบประมาณใดๆ คุณค่ารวมของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียว กลุ่มเดียวกันหรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันหลายๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

-เงินสดหรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ (เช่น หุ่น พันธบัตร สลากกินแบ่งรัฐบาล) ควรที่จะปฏิเสธไม่รับ

-ของขวัญ และหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชน องค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่าเสมอบ่อยครั้ง ควรปฏิเสธการรับ

-เงินสดหรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ (เช่น หุ่น พันธบัตร สลากกินแบ่งรัฐบาล) ควรที่จะปฏิเสธไม่รับ

-ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กรเพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะ และหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาไว้เป็นกรณีไป

ผู้รับจะเก็บรักษาไว้เองหรือไม่

-ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เองหากมีค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

-หากมราคาทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินใจว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น จะเก็บไว้เองได้หรือไม่

-หากราคามากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการและส่วนราชการพิจารณาตัดสินใจจะใช้ประโยชน์อย่างไร

การฝ่าฝืนกฏนี้มีโทษอย่างไร

อาจถูกลงโทษตักเตือน ตัดเงินเดือน หรือไล่ออก ขึ้นกับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน นอกจากนั้นหากการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นๆ เข้าข่ายการรับสินบน ฉ้อฉลทุจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้นั้นๆ รับของขวัญหรือผลประโยชน์ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรมก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญา

๔.๖ การรับของขวัญและผลประโยชน์กัญแจแห่งความเสี่ยง

การรับของขวัญและผลประโยชน์ใดๆ เป็นสาเหตุให้สาธารณชนรับรู้ว่าการปฏิบัติอย่างมีอคติ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก่อให้เกิดการทำลายความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐและต่อข้าราชการ

กัญแจแห่งความเสี่ยง ๒ ประการที่สำคัญ คือ

- ๑)ความพยายามที่จะหลบเลี่ยงกฎเกณฑ์ โดยตีค่าราคาของขวัญและหรือผลประโยชน์น้อยกว่าความเป็นจริงเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานการกระทำดังกล่าวนับว่าเป็นการคดโกงและหลอกลวง ซึ่งเข้าข่ายการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม
- ๒)การเพิกเฉยมองข้ามความผิดและละเลยต่อผลที่เกิดขึ้นการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ อาจทำให้ติดเป็นนิสัยอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดความคาดหวังเสมอว่าจะได้รับของขวัญ หรือผลประโยชน์ใดๆ ในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้รับจ้าง ผู้รับเหมา และหรือผู้รับจัดซื้ออาจรับรู้ผิดปรាកและเข้าใจว่าการรับจ้างต่างๆ ไม่ต้องทำในระดับมาตรฐานหรือลดคุณค่าการบริการนอกจากนั้นหากเกิดการปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีพฤติกรรม เคยชินกับ “การรับรางวัล” จาก การปฏิบัติหน้าที่ และละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยความรับผิดชอบซึ่งจัดได้ว่าเป็นการรับสินบน